

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GAZETECİLİK

TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

321GM0020

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	2
1. TELEVİZYON HABERCİLİĞİ VE HABER GÖRÜNTÜSÜ	2
1.1. Televizyon Nedir?	2
1.2. Televizyon Muhabirinin Haber Toplarken Dikkat Edeceği Noktalar	3
1.3. Haber Görüntü Kaynakları	4
1.3.1. Olay Yerinde Kaydedilen Görüntüler	5
1.3.2. Sabit Görüntüler	6
1.3.3. Stüdyo Görüntüleri	6
1.3.4. Röportaj ya da Sokakta Görüş Alma Yoluyla Görüntü Oluşturma	7
1.3.5. Dolgu Çekim	7
1.3.6. Canlandırma	7
1.3.7. Amatör Kamera	7
1.4. Haber Görüntüsünü Aktarmak ve İzlemek	7
1.4.1. Time-Code Almak	7
1.4.2. Kameradan İzlemek	8
1.4.3. VTR Cihazına Aktarmak ve İzlemek	8
1.4.4. Görüntüleri Bilgisayar Ortamına Aktarmak ve İzlemek	9
UYGULAMA FAALİYETİ	10
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	11
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	12
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	13
2. TELEVİZYON HABERİNİN ÖZELLİKLERİ, ÇEŞİTLERİ VE SUNULUŞU	13
2.1. Televizyon Haberciliğinin Önemi	13
2.2. Haber Dili ve Yapısal Özellikleri	13
2.2.1. Haberin Dili	13
2.2.2. Haberin Yapısal Özellikleri	14
2.3. Gazete, Radyo ve Televizyon Haberi Arasındaki Farklar	15
2.4. Televizyon Haber Çeşitleri	15
2.4.1. DSF Haber	15
2.4.2. Anonslu Haber	16
2.4.3. Anonslu Röportajlı Haber	16
2.4.4. Röportajlı Haber	16
2.4.5. Röportaj Nedir?	16
2.5. Haberin Sunuluşu	19
2.5.1. Spikerin Sunuşu	19
2.5.2. VTR	19
2.5.3. Canlı Bağlantı	20
2.6. KJ Metni	20
2.7. Haber Sunucu Metni ve Haber Sunucusunun Özellikleri	22
2.7.1. Haber Sunucu Metni	22
2.7.2. Haber Sunucusunun (Spikerinin) Nitelikleri	22
2.7.3. Anchorman / Yorumlayıcı Haber Sunucusu Kimdir?	22
2.8. Haberin Yazımı	23
UYGULAMA FAALİYETİ	24

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI	26
MODÜL DEĞERLENDİRME	27
CEVAP ANAHTARLARI	29
KAYNAKÇA	30

AÇIKLAMALAR

KOD	321GM0020
ALAN	Gazetecilik
DAL/MESLEK	Yazılı Basın Muhabirliği
MODÜLÜN ADI	Televizyon Haberciliği
MODÜLÜN TANIMI	Televizyon haberi yazma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
YETERLİK	Fotoğrafta genel düzenlemeler yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında, televizyon haberciliğinin farklılıklarını inceleyerek, tekniğine uygun açık, sade ve anlaşılır televizyon haberi yazabileceksiniz. Amaçlar 1. Olayla ilgili görüntü kasetini izleyerek, yayın kalitesindeki görüntüleri seçebilecektir. 2. Televizyon haberciliğinin özelliklerini inceleyerek tekniğine uygun televizyon haberi yazabilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Bilgisayar laboratuvarı Donanım: Projektör, dergiler, gazeteler, televizyon, internet, kamera, ses mikseri, bilgisayar
ÖLÇME VE DEĞERLERDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kazandığı bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmeniniz modül sonunda size ölçme aracı uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Kitle iletişim araçları içerisinde en çok tartışılan araç, televizyondur. Ancak aynı zamanda, televizyon en etkili ve en gözde kitle iletişim aracıdır. Bilindiği gibi televizyonun temel işlevleri arasında haber verme en başta gelmektedir. Gerçi günümüzün bilgi toplumlarında gelişen teknoloji sayesinde televizyon farklı uzmanlık alanlarına bölünmüştür.

Bununla birlikte yine de kısmen ya da tam zamanlı olarak haber yayını yapan televizyon kuruluşları çoğunluktadır. Haberleri görüntülü olarak sunan ve daha kolay algılanabilir hale getiren televizyon, günümüzde çok geniş bir izleyici kitlesine ulaşmaktadır. Televizyon haberleri de XX. yüzyılın ikinci yarısından beri en çok ilgi gören haberlerdir.

Televizyon haberciliğinin kendine özgü özellikleri vardır. Televizyon haberi her şeyden önce görüntü unsuruna dayandığı için farklı bir biçimde ele alınmalıdır. Bu nedenle televizyon haberciliğinde haberlerin içeriği kadar televizyon teknolojisi ve bu teknolojinin haber formatına uygun biçimde kullanımı da önem kazanmaktadır.

Haber bültenlerinin ve diğer haber programlarının oluşturulmasında görüntülerin ve ses kayıtlarının toplanması, haber haline dönüştürülmesi birtakım özel bilgi ve donanım gerektirir. Bu modül televizyon haberciliği ile ilgili genel bilgileri aktarmak amacıyla hazırlanmıştır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

Olayla ilgili görüntü kasetini izleyerek yayın kalitesindeki görüntüleri seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Çeşitli televizyon kanallarındaki haber programlarında yayınlanan görüntüleri izleyiniz. Benzer ve farklı yanları üzerine düşününüz.

1. TELEVİZYON HABERCİLİĞİ VE HABER GÖRÜNTÜSÜ

1.1. Televizyon Nedir?

Hepimizin bildiği gibi televizyon; elektromanyetik dalgalar yoluyla hareketli ya da sabit resimleri sesli ya da sessiz olarak kalıcı olmayan görüntülerini renkli ya da siyah-beyaz olarak yayımlayan araçtır.

Radio gibi hızlı bir kitle iletişim aracı olan televizyon hem kulağa hem de göze hitap eder.

Haber verme işlevi bağlamında yaklaşıldığında televizyon, kısa sürede en fazla etkiye sahip kitle iletişim aracı olarak tanımlanır. Televizyon haber bültenleri aynı zamanda televizyon kanalının itibarını ve güvenilirliğini ortaya koymasından önemlidir. Televizyonun hem bazı kolaylıkları hem de zorlukları vardır. Televizyon bedavadır. Sunduğu içeriğin maliyeti dikkate alındığında bir televizyon alıcısına sahip olmak ve elektrik faturasını ödemek bu içeriğe sahip olmak için yeterlidir. Televizyon demokratiktir aynı mesajı aynı anda dinleyen herkese iletir. Televizyonun düğmesine basmak yeterlidir. Televizyon seçkinci değildir. İzleyiciden herhangi bir ön koşul istemez. Televizyon hızlıdır. Bu nedenle toplumsal, ekonomik, siyasi güç kazanmak isteyen kurum ve kişiler televizyon sahibi olmak istemektedirler.

Öte yandan televizyon en kolay yalan söylenebilen iletişim araçlarından biridir. Gerçeği kolaylıkla çarpıtabilme özelliğine sahiptir. En kolay sansürlenebilen kitle iletişim

aracıdır. Uluslararası denetime en açık kitle iletişim aracıdır. Elektronik yapısı, doğal ve kıt kaynak olan frekans ve uydu yörüngelerine bağlıdır. Büyük yatırım gerektirir ve kendini ancak uzun dönemde amorti eder.

Garbner 'a göre televizyon, tüm kültürü yaratan devasa bir kültürlenme aracıdır. Televizyon izlemek için okuma yazma bilmeye daha geniş bir kültürle buluşmak için birçok zihinsel yetiyi elde etmeye, yaşanan mekânı değiştirmeye gerek yoktur.

Radyo ve televizyon yayımları kamusal alan olan frekansları kullanarak yayın yaptıkları için, dolayısı ile 'kamusal taşıyıcı' oldukları için kamusal otorite tarafından düzenlenir ve denetlenir. Ülkemizde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bu amaçla kurulmuştur.

1.2. Televizyon Muhabirinin Haber Toplarken Dikkat Edeceği Noktalar

Genel olarak haber toplarken dikkat edilecek noktalar televizyon muhabirinin de dikkat etmesi gereken noktalardır. Şimdi bunları kısaca görelim:.

Öncelikli olarak muhabirin hangi kaynaklardan haber toplayacağını bilmesi gerekir. Yani haber kaynakları kimler ve neler olabilir sorusunu doğru yanıtlaması gerekir.

Muhabirin zamanı sınırlı olabilir. Haberin kısa sürede yetişmesi gerekebilir. O nedenle haberle ilgili bütün kaynaklara ulaşması mümkün olmayabilir. Bu nedenle hangi haber kaynaklarının öncelikli olduğuna karar vermelidir. Bu konuda bilgisi yoksa araştırma yapmalıdır.

Muhabir televizyon haberciliğinin görüntüye dayalı olduğunu unutmamalı, haberle ilgili bilgi ve belgelerin yanı sıra haberle ilgili ayrıntılı görüntü elde etmelidir.

Haberle ilgili görüntü, olay yerinden elde edilebileceği gibi, olaya karışan kişilerin görüntüsü, olaya ilişkin arşiv görüntüleri de olabilir.

Televizyon muhabiri haberle ilgili bilgi toplarken görüntü unsurunu en iyi biçimde elde etmelidir. Bunun için görüntü elde edilen ortamın fiziksel özelliklerine dikkat etmelidir. Bu fiziksel özelliklerden en önemlisi ışıktır. Görüntü alınan ortamın ışığı çok önemlidir. Bunun için mümkünse haberle ilgili mekâna önceden gidilmeli ve hazırlık yapılmalıdır.

Televizyon da görüntüye eşlik eden en önemli unsur sestir. Haber yerinde olaya ilişkin seslerde net bir biçimde kaydedilmelidir.

Muhabir kişiliği ve davranışlarıyla haber kaynağına güven vermelidir. Muhabir haberi toplarken saygı kuralları çerçevesinde hareket etmelidir. Muhabirin kişiliğinin tutarlı ve dürüst olarak bilinmesi haber toplamasını kolaylaştırmaktadır.

Muhabir haberi toplarken haber kaynağının doğru söylediğinden emin olmalıdır. Bunun içinde haber kaynağından elde ettiği bilgileri kontrol etmelidir.

Fotoğraf 1.1. Televizyon muhabirlerinin çalışma koşulları

1.3. Haber Görüntü Kaynakları

Görüntü haber programında kullanılan hareketli veya hareketsiz, sesli veya sessiz kamera ya da fotoğraf makinesi ile tespit edilmiş her türlü görsel malzemedir. Bu tanıma göre bir harita, bir olay yerinde çekilen film, bir fotoğraf hep görüntü olarak isimlendirilebilir. Ancak televizyon haberciliğinde kullanılan görüntü genellikle hareketli ve sesli haber filmleridir. Televizyon yayıncılığının temel ilkesi, haber metni ile görüntünün birlikte seyirciye sunulmasıdır. Haber yayınında kullanılacak görüntüler haberi tamamlayıcı ve açıklayıcı nitelikte olmalıdır. Televizyon izleyicisinin bu aracı seçmesinin en önemli nedeni habere ilişkin görüntüleri de görmektir. Özellikle haberle ilgili sesli görüntülerin yayımlanması haberin inandırıcılığını arttırmaktır. Görüntüler elbette ki tek başına çok fazla anlam ifade etmez, bunları tamamlayan bir haber metninde yazılmış olması ve bu metinle görüntülerin eş zamanlı olarak izleyiciye aktarılması gerekir. Elde haberle ilgili çok uzun süreli görüntüler varsa bunların en çarpıcı ve haberi en iyi yansıtan bölümleri haberle birlikte verilmelidir. Haber yayımlanırken farklı görüntülerin verilmesi izleyici de düş kırıklığı yaratır. Aynı arşiv görüntülerinin aynı konulu haberde tekrar tekrar yayınlanması da haberin özensizce hazırlandığına dair bir kanaat oluşturur.

Fotoğraf 1.2. Haber için görüntü toplama

Bir televizyon habercisi, haberi yayına hazırlamadan önce haberle ilgili görüntüleri haber kaynaklarından toplamak durumundadır. Şimdi bu haber kaynaklarının neler olduğunu anlamaya çalışalım.

- Haber ajansları
- Muhabirler ve kendi özel istihbarat kaynakları
- Farklı kitle iletişim araçları
- Basın toplantıları
- Çeşitli kurum ve kuruluşların basın toplantıları

Bu haber kaynaklarına elbette birçoklarını ekleyebiliriz. Muhabir bu haber kaynaklarının yanı sıra haber programında kullanılacak görüntüleri aşağıdaki yöntemlerle elde eder.

1.3.1. Olay Yerinde Kaydedilen Görüntüler

Resim 1.1. Kamera

Haber görüntüleri genellikle, haber kameramanları tarafından olay yerinde kaydedilir. Bu görüntüler televizyon haberciliği açısından en önemli ve en çok kullanılan görüntülerdir. Olay yerinden toplanılan görüntüler haber bülteninde verilirken haber metni ile uyum içinde olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca haber görüntülerinin kameraman tarafından kaliteli biçimde elde edilmiş olması da haberin izlenilirliğini artıracaktır. Ancak bazı zamanlarda olay yerindeki teknik koşullar ya da çalışma düzenini bozacak bazı nedenler olayla ilgili kaliteli görüntü alınmasına engel olmaktadır. Yine de başarılı ve deneyimli bir haber kameramanı her koşulda alınabilecek görüntünün en iyisini almalıdır. Olayla ilgili ani gelişmeleri dikkatle takip etmeli, ayrıntıları gözden kaçırmamalıdır. Televizyon haberciliğinde haber kameramanı da en az muhabir kadar önemlidir. Bu durum televizyon kuruluşlarının haber kameramanlarının eğitime daha çok önem vermesine de neden olmaktadır.

1.3.2. Sabit Görüntüler

Resim 1.2. Sabit görüntü örneği

Haberlerde sabit görüntüler de sık biçimde kullanılmaktadır. Haber yayımlanırken sabit görüntü ekrana yerleştirilir ve sunucu metni okumaya devam eder, sunucunu o haberi okumayı bitirmesiyle sabit görüntü de ekrandan kaldırılır. Kimi zaman da görüntüsü olmayan haberler için, bilgisayar yardımıyla hazırlanmış görüntüler kullanılır. Bunlar haberin izlenilirliliğini artıran, haberi renkli ve canlı kılan görüntülerdir. Sabit görüntü farklı içerik ve tekniklerde hazırlanmış olabilir. Hava durumu bülteninde kullanılan bir Türkiye haritası, teröristlerin eylem planı, bir şehir krokisi, ünlü bir aktristin gençlik fotoğrafı, genel seçim sonuçlarını gösteren bir grafik vb. gibi.

1.3.3. Stüdyo Görüntüleri

Stüdyolar veya herhangi bir kapalı ortam içerisinde de görüntü oluşturmak amacıyla çekimler yapılabilmektedir. Toplumu yakından ilgilendiren haberlerde izleyicileri bilgilendirmesi için sık sık stüdyoya konuk davet edilir. Bunun en bilinen örneği ülkemizde, 17 Ağustos depreminden sonra alanla ilgili çalışan pek çok akademisyenin, her gün televizyon programlarına konuk olarak katılmasıdır. Tabii ki televizyon programlarına çağrılan konukların başında aktif ya da emekli siyasetçiler gelmektedir. Özellikle bakanlar kurulunun üyeleri, hükümet partisinin milletvekilleri, muhalefet partilerinin temsilcileri. Bunları spor, sanat ve iş dünyasından isimler takip etmektedir.

Haberin konusunu oluşturan olaya karışan, olaya tanık olan ya da olaydan mağdur olan ünsüzler de televizyon programlarına konuk olarak katılmaktadırlar. Stüdyoya davet edilecek konuk olayla ilgili olmalı ve olay hakkında anlatacaklarını açık ve anlaşılabilir biçimde ifade edebilmelidir. Haber programları genellikle canlı yayımlandığı için konukların canlı yayın sırasında heyecanlanmamaları ve sakin olmaları da önemlidir. Televizyon haber programı için stüdyoya çağrılan konuklar, programın izlenme oranını artırmaktadırlar. Olayla ilgili gerekli ve ciddi bilgi vermeleri durumunda haberin inandırıcılığı da artmaktadır.

1.3.4.Röportaj ya da Sokakta Görüş Alma Yoluyla Görüntü Oluşturma

Konu ile ilgili olan ya da bilgisi olan kişilerle ve uzman kişilerle yapılacak görüşmelerden haberle ilgili görüntü toplanabilir. Bu konuda sokaktaki vatandaşa mikrofon uzatmak ve onların görüşlerini almak önemli bir yöntemdir.

1.3.5.Dolgu Çekim

Konuyla ilgili kişilerin, yerlerin değişik açılardan çekiminin yapılmasıdır. Örneğin Başbakanın bayramda gittiği sayfiye yerinin sokaklarını ve doğal güzelliklerini görüntülemek gibi.

1.3.6.Canlandırma

Görüntüsü bulunmayan haberlerde özellikle cinayet, hırsızlık gibi ilgi çeken olaylarda başvuru bir yöntemdir. Olayla ilgili gerçek görüntülerin bulunmadığı anlarda dramatize biçimde görüntü elde etmişse ekranda mutlaka “canlandırma” yazmalıdır.

1.3.7.Amatör Kamera

Kimi durumlarda bazı haberlere ilişkin elde hiç görüntü bulunamaması normaldir. Ancak haber çok ilginç ve önemliyse haber kanalına ulaşan amatör çekimler haberle birlikte kullanılabilir.

Günümüzde geniş kitleler teknolojik açıdan birtakım imkânlarla sahiptirler. Dijital kameralar, kameralı cep telefonları ve internet teknolojisi sayesinde artık binlerce görüntü haber merkezlerine ulaşmaktadır. Bu görüntülerden habercilik açısından değeri olanlar televizyon haberlerinde kullanılabilir. Bazen kanalın elinde kendi ulaştığı görüntüler olsa bile eğer çok farklı bir açıda çekilmiş ilgi çekici bir görüntü varsa bu da televizyon haberinde kullanılabilir.

1.4. Haber Görüntüsünü Aktarmak ve İzlemek

Bir televizyon muhabirinin, kameramanla birlikte haber için yaptığı çekimler tamamlandıktan sonra, haber merkezine dönerek toplanan bilgilerin haber haline getirilmesi aşaması gelir.

Çekimde elde edilen görüntüler, öncelikle izlenerek işe başlanır. İzleme sırasında çekilen görüntülerin yayın kalitesine uygun olup olmadığı, seste ve ışıkta bir sorun olup olmadığı, çekilen görüntülerin toplam süresi dikkat edilecek ilk noktalardır. İzleme ve haberin yazılmasından sonra iş haberin kurgulanmasına gelmiştir. Haber kurgusunu, muhabir ya kendisi ya da kurgucu yapar. Kurgucu tarafından yapılan haber kurgusunda, sesin nerede yükselip nerede düşürüleceği, görüntü üzerinde ne tür efektler kullanılacağı, seslendirme metninin görüntünün üzerine nasıl yerleştirileceği vb. bütün bilgiler muhabirin yönlendirmesi doğrultusunda kurgu elemanı tarafından gerçekleştirilir.

1.4.1. Time-Code Almak

İzlemenin en önemli amacı, çekilen görüntüler içinde hangi bölümlerin, hangi sırayla ve ne kadar kullanılacağına karar vermektir. Bunun için televizyon yayıncılığında “time-code alma” denilen, yani hangi görüntünün; bandın hangi saat, dakika, saniye ve karesinde kayıtlı olduğunu gösteren rakamsal verilerin bir yere not edilmesi işlemi yapılır.

Böylece hangi görüntünün kasetin neresinde bulunduğunu bilerek hareket ederiz. Bu sayede haber kurgusunu yaparken zaman kaybetmemiş oluruz.120 dakikalık bir toplantıda Başbakan'ın erken seçimle ilgili yaptığı açıklama diğer açıklamalar daha önemli olabilir. Biz de bu açıklamaların yapıldığı zaman dilimini bilirsek konuyla ilgili görüntüyü bulmak için saatlerimizi boş yere harcamamış oluruz. Time-code uygulaması sayesinde bu işlemi kolayca yaparız Bu noktada muhabire önemli bir görev düşmektedir. Eldeki görüntülerin time code'unu doğru biçimde almalıdır. Çünkü haberin metni yazılırken ve haberin kurgusu yapılırken time-code'a ihtiyaç duyulmaktadır.

Bir muhabir, elindeki görüntüleri çeşitli yollarla izleyebilir. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Kameradan izlemek
- VTR cihazına aktarmak ve izlemek
- Bilgisayara aktarmak ve izlemek

1.4.2. Kameradan İzlemek

Muhabir, zor durumda kalmadığı sürece haberi kameradan izlemez. Ancak görüntüleri aktarıp izleyebileceği başka bir ortam yoksa bu durumda kameradan görüntüleri izleyerek, haberin time- code'unu alır ve kurgusunu yapar. Kameradan haberi izlemek hem kameraya zarar verir hem de görüntüleri kısmen küçük bir ekranda değerlendirmeyi gerektirir. Ancak çok acilen kurguya girilmesi gerekiyorsa muhabir kaseti kameradan izlemelidir.

1.4.3. VTR Cihazına Aktarmak ve İzlemek

Televizyon haberciliğinde haber görüntüsünü hazırlamak için asıl kullanılan yöntem budur. Muhabir haberden döndükten sonra görüntülerin yer aldığı bantı izleme setine takarak time code alır. Her türlü çekimde olduğu gibi haber çekiminde de, bantın üzerine yapıştırılan etiketlere bantın içeriği ve diğer önemli bilgileri yazılmalıdır. Bu etiketler, birçok bant arasından aradığımız bantı hemen bulmamıza yarar. Bantların karışması veya yanlışlıkla silinmesi hem muhabiri hem de haber merkezini güç durumda bırakabilir.

Fotoğraf 1.3. Time Code alma işlemi

1.4.4. Görüntüleri Bilgisayar Ortamına Aktarmak ve İzlemek

Günümüzde dijital teknolojilerin hızla geliştiği bilinen bir gerçektir. Artık bilgisayarlarda görüntü ile ilgili her türlü işlem yapılabilmektedir. Haber görüntüsü ile ilgili veriler bir kablo ya da küçük bir kart okuyucu cihaz aracılığıyla birkaç saniye de bilgisayar ortamına aktarılabilir. Bu yöntem pek çok televizyon kanalında uygulanmaya başlanmıştır. Kameraya kaydedilen görüntüler, kurgu yapılacak bilgisayara aktarılmakta ve görüntüler buradan izlenerek time-code alınmaktadır.

Bilgisayar ve internet alanındaki gelişmeler televizyon haberciliğinin hız kazanmasını ve kolaylaşmasını sağlamıştır. Büyük sermaye gruplarına bağlı olarak yayın yapan televizyonlar bu yeni teknolojileri anında takip edebilmekte ve görüntü kalitelerini her geçen gün artırabilmektedirler.

Görüntü aktarıldıktan sonra, kurgusu, haber metninin yazımı, grafiklerin, alt yazıların eklenmesi; haberin aynı anda tüm birimler tarafından istendiği anda sanal ortamda paylaşımı, kanalın haber arşivine bilgisayardan ulaşılma olanağı, günümüzde televizyon haberciliği yapan kurumların işlerini kolaylaştırmıştır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Televizyonda haber görüntü kaynaklarını sıralayınız.	➤ Gerekirse öğrenme faaliyetine geri dönerek tekrar ediniz. ➤ Kameralı telefonunuzu kullanınız. ➤ Dijital fotoğraf makinelerinizin kameralarını kullanınız. ➤ Okulunuzda ve evinizde bulunan kameraları kullanınız. ➤ VTR cihazına haber aktararak izlemenin neden yaygın olduğu konusunu araştırınız. ➤ Bilgisayardan görüntü izlemenin avantaj ve dezavantajlarına dikkat ediniz. ➤ Dikkatli olunuz.
➤ Belirlediğiniz konu ile ilgili kamera çekimleri yapınız.	
➤ Görüntüleri VTR cihazına veya bilgisayar ortamına aktarınız ve izleyiniz.	
➤ Haberinize uygun görüntüleri seçiniz.	

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Televizyonda haber görüntü kaynaklarını sıralayabildiniz mi?		
2. Belirlediğiniz konu ile ilgili kamera çekimleri yapabildiniz mi?		
3. Görüntüleri VTR cihazına veya bilgisayar ortamına aktararak izleyebildiniz mi?		
4. Görüntüleri izlerken görüntülerin özelliklerine dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında “Hayır” yoksa bir sonraki öğrenme faaliyetine geçebilirsiniz. Eğer “Hayır” cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksiginizi gideriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyunuz ve ifadenin sonuna doğru ise (D) , yanlış ise (Y) koyunuz.

1. () Görüntü haber programında kullanılan hareketli veya hareketsiz, sesli veya sessiz kamera ya da fotoğraf makinesi ile tespit edilmiş her türlü görsel malzemedir.
2. () Televizyon izleyicisinin bu aracı seçmesinin en önemli nedeni haber bültenlerinin diğer kitle iletişim araçlarından daha çok yer kaplamasıdır.
3. () Televizyon haberciliğinde haber görüntüsünü hazırlamak için asıl kullanılan yöntem VTR cihazına aktarmak ve izlemektir.
4. () Muhabir, her zaman haberi kameradan izlemeli ve time-code'u bu yöntemle almalıdır. ()
5. () Bilgisayar ve internet alanındaki gelişmeler televizyon haberciliğinin hız kazanmasını ve kolaylaşmasını sağlamıştır.

DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki soruları cevapladıktan sonra, modülün sonunda verilen cevap anahtarından değerlendirmenizi yapınız. Doğru cevaplayamadığınız sorular için, ilgili konuya geri dönerek tekrar okuyunuz, bu şekilde konunun pekişmesini sağlayacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

Televizyon haberciliğinin özelliklerini inceleyerek tekniğine uygun televizyon haberi yazabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

1. Haber bültenlerini izleyerek haber metinlerini dinleyiniz.
2. Çevrenizde bulunan bir televizyon kuruluşunu ziyaret ederek kurgusu yapılan haberin yayına nasıl verildiği hakkında bilgi alınız.

2. TELEVİZYON HABERİNİN ÖZELLİKLERİ, ÇEŞİTLERİ VE SUNULUŞU

2.1. Televizyon Haberciliğinin Önemi

Haber, toplumda çok sayıda kişiyi ilgilendiren, etkileyen, doğruluğundan kuşku duyulmayan herhangi bir olayın, düşünce ya da görüşün halkın anlayabileceği biçimde ve tam zamanında verilmesidir. Günümüzde haber içeriği giderek görüntüye odaklı hale gelmiştir. Bol resimli kitle gazetelerinin gördüğü ilgiden sonra teknolojinin de gelişmesi sayesinde radyo- televizyon haberciliği hızla gelişmiştir. Modern toplumlarda televizyon insanların günlük yaşamlarının önemli bir bölümünü almaktadır. Bu nedenle en önemli kitle iletişim araçlarından biridir.

2.2. Haber Dili ve Yapısal Özellikleri

2.2.1. Haberin Dili

Haber, öncelikle karşımızdakilere bir şey anlatma faaliyetidir. Haber; kültürü, eğitim düzeyi ve sosyal durumu farklı olan bireylere yönelik hazırlanır. Bunlar işçiler, öğretmenler, bankacılar, sanayiciler, ev hanımları olabilir. Bu kadar geniş ve homojen olmayan bir kitleye hitap eden haberin dili, herkes tarafından anlaşılacak şekilde olmalıdır. Çünkü eğitim düzeyleri ve olayları anlama düzeyleri olarak toplumu oluşturan bireyler farklılıklar gösterirler. Bu nedenle televizyon haberlerinde kullanılan dil, günlük yaşamda insanların kullandığı konuşma dilidir.

Haberin anlaşılması ve izleyici üzerindeki etkisi haber metninin yazılışına bağlıdır. Haber metni yazılırken şu kurallara dikkat edilmelidir:

- Haber metni yazılırken günlük dilde yer alan kelimeler kullanılmalıdır.

- Televizyon haberleri yazılırken, yabancı kelimeler çok mecbur olmadıkça kullanılmalıdır.
- Haber metinleri yazılırken cümleler kısa, sade ve açık olmalıdır. Devrik cümle kurulmamalıdır.
- Haber metinleri yazılırken sıfatlar mümkün olduğunca kullanılmalıdır. Argo ifadelerden uzak durulmalıdır.
- Haberi yazan ya da sunan kişi kendi kişisel görüşünü haberin içerisinde yansıtmamalıdır.
- Haber metni yazılırken madde ve parantez kullanılmalıdır.
- Haber metni yazılırken bilgiler sadeleştirilerek kullanılmalıdır.
- Haber yazarken haber görüntülerinin anlatımında kullanılması gereken teknik terimler, sadeleştirilerek yazılmalıdır.

2.2.2. Haberin Yapısal Özellikleri

Günümüzde başta Amerika ve Avrupa kıtaları olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde yayın yapan televizyon kuruluşları birer özel işletmedir. Liberal ekonomi gereği özel işletmeler kâr elde etmek amacıyla kurulmuşlardır. Özellikle de piyasa ekonomisinin dayattığı rekabet ortamında kâr elde etmek yani para kazanmak bütün diğer amaçların önüne geçmektedir. Televizyon kuruluşları da bu nedenle haber programları da dâhil bütün programlarında bu kaygıyla hareket ederler.

Televizyon yayıncılığında kâr elde etmenin en önemli koşulu izlenme oranlarını yüksek tutmaktır. Bu yayın saatinde en fazla seyirciye ulaşmak anlamına gelir. Ne kadar çok seyirciye ulaşırsa TV kuruluşu o kadar çok reklam geliri elde eder. Amaç izleyicinin beğenisini kazanmak ve çok sayıda kişi tarafından izlenilmek olduğundan izleyici beklentileri önem kazanır. Günümüz dünyası kitle kültüründen fazlasıyla etkilenmiş ve eğlence arayışı her şeyin önüne geçmiştir. Bu televizyon yayıncılığı içinde neredeyse bir zorunluluk halini almıştır. Aslında televizyonun eğlenceye yönelik yayınlar yapması özde çok da yanlış olan bir şey değildir. Yanlış olan, televizyon haberleri de dâhil olmak üzere bütün programların eğlence amaçlanarak hazırlanmasıdır. Günümüz dünyasında televizyonun temelde bir eğlence aracı olarak görülmesi televizyon haberlerinin yapısal özelliklerini de bu yönde etkilemiştir.

Bu görüşten yola çıkarak, televizyon haberciliğinin yapısal özelliklerini şöyle sıralayabiliriz.

- Televizyon haberleri çoğunlukla olaya dayalı haberlerdir. Haberler olaya ve konuya dayalı olarak ikiye ayrılabilir. Olaya dayalı haberler görüntü sağladığından televizyonda daha çok yer almaktadır. Konuya dayalı haberler soyut haberler olduğundan bunlara daha az yer verilmektedir. Örneğin televizyonda Hristiyan olan ünlü bir manken kilisedeki evlilik töreni gibi görüntülerle günlerce haber yapılabilir. Ancak dini arayışlar konusundaki bir panel haber olarak televizyonda genellikle yer almamaktadır.
- Televizyon haberi izleyiciye çok çabuk ulaşmaktadır. Televizyon az önce gerçekleşen olayları haber olarak ekrana getirmektedir. Hatta canlı yayınlarda olduğu gibi olayları oluş anında verebilen bir araçtır.

- Televizyon haberleri özet haberlerdir. Televizyonların ana haber bültenleri bile, yazılı hale getirildiklerinde bir gazete sayfası kadar tutmaktadır.
- Televizyon haber bültenini izleyen kitlenin, kimi haberleri izlememe şansı yoktur. Kanal değiştirmedeği sürece o bültendeki bütün haberleri izlemek zorundadır.
- Televizyon haber programlarının hedef kitlesi tüm toplumdur.
- Televizyon haberleri görüntüye dayandığından kimi önemli haberler görüntü bulunamadığından kullanılamamaktadır.

2.3. Gazete, Radyo ve Televizyon Haberi Arasındaki Farklar

Günümüzün modern toplumlarında bireyler zaman sorunu yaşadıkları için sözlü basın daha çok tercih edilmektedir. Sözlü basının yapısal özelliklerinden kaynaklanan birtakım avantajları olmakla birlikte yazılı basına oranla dezavantaj sayılabilecek özellikleri de vardır. Öte yandan, yüzyıllardır geniş okuyucu kitlelerine ulaşan gazeteler özellikle televizyonla yarışabilmek ve okuyucularını televizyona kaptırmamak amacıyla değişik yollar denemektedir. Bununla birlikte televizyon haberleri çok geniş bir hedef kitleye ulaşmaktadır. Bu durum neden kaynaklanmaktadır sorusunu cevaplayabilmek için sözlü basınla yazılı basın arasındaki farklara bakmak gerekmektedir.

- Radyo- Televizyon haberleri çok hızlı bir biçimde hedef kitlelerine ulaşmaktadır. Gazetelerin okuyucuya ulaşması için saatlere ihtiyaç vardır. Oysa sözlü basın için bir düğmeye basmak yeterlidir.
- Yazılı basın, haberleri ayrıntılı biçimde sunmakta radyo ve televizyonlar ise özet halinde vermektedir.
- Gazete haberleri kalıcıdır. Kaydedilmedikleri sürece radyo –televizyon haberlerini tekrar tekrar dinleme şansınız yoktur.
- Gazete okuyabilmek için okuma-yazma becerisi şarttır. Radyo- televizyon ise böyle bir beceri gerektirmez.

2.4. Televizyon Haber Çeşitleri

2.4.1. DSF Haber

DSF, “ Doğal Ses Fonda” tanımının kısaltmasıdır. DSF haberlerde, haber görüntülerinin doğal sesinin asıl haber metnine fon oluşturacak biçimde daha alt seviyeden sunulması söz konusudur.

DSF haberlerde, ajanslar veya haber merkezi kameramanlarının çektikleri ham görüntülere, olayın akışına göre metin yazılır. Bu haber metni daha sonra iki şekilde seslendirilir:

- Metne göre montajı yapılan görüntü, haber bülteni sırasında canlı olarak sunulur ve montajı yapılan görüntülere yayın öncesinde muhabir veya seslendirme elemanı tarafından ses okunur.
- Yayın sırasında görüntü akarken canlı olarak metni okunan DSF’ler genellikle önemsiz içerikli haberlerdir. Ancak bazen önemli haberlere de vakit yetersizliğinden dolayı ses okunmamış olabilir.

DSF tekniğiyle sunulan haberler genellikle 60–80 saniyelik haberlerdir. Bu süre en fazla 2 dakikaya kadar çıkabilir. Bu tür haberlere metin yazılırken, iki kelimenin 1 saniyede okunduğu hesap edilir. DSF haberlerde anlatılanlarla görüntünün eşzamanlı olması gerekir. DSF haberlerin başlangıcında ilk birkaç saniye yalnızca görüntü akar, daha sonra metin okunmaya başlanır. DSF haberin bitiminde ise yayın sırasında oluşabilecek aksaklıklara karşı kurguda, metnin okunması bittikten 5 saniye sonra görüntü biter.

2.4.2. Anonslu Haber

Anonslu haberde, olay yerindeki muhabir olayla ilgili gelişmeleri bulunduğu yerden aktarır. Olay yerinden gerçekleştirilen haber sunumları haberin daha çok izlenmesini sağlamaktadır. Muhabirin anonsunu yaparken arka planda olay yerinin bulunması haberin inandırıcılığını artırmaktadır.

Anonsu yapan muhabir haberle ilgili en önemli bilgileri “flaş” cümlelerle aktarır. Ayrıntılara girmez. Haberın detayı zaten haber bülteni sırasında spiker tarafından okunacaktır. Anonslu haber, canlı veya banttan olmak üzere iki biçimde gerçekleştirilir.

2.4.3. Anonslu Röportajlı Haber

Fotoğraf 1.4. Anons çekimi

Televizyon haberciliğinde, haberin flaşının verildiği bölümün arkasından olayla ilgili bilgi sahibi kişilerle veya yetkililerle röportaj yapılır. Bu kişiler haberin konusu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi verirler. Televizyon haberciliğinde bu tarz haberlere anonslu röportajlı haber denir.

2.4.4. Röportajlı Haber

Televizyon haberciliğinde muhabir, olayla ilgili kişiyle sadece olay hakkında röportaj yapar. Muhabir haberi tanıtıcı herhangi bir anons yapmaz. Haberın bu biçimde sunumuna röportajlı haber denir.

2.4.5. Röportaj Nedir?

Bir haberin doğal ses ve görüntülerle ya da olayın kahramanlarının ses görüntüleriyle zenginleştirilerek anlatılmasına röportaj denir.

Röportajlar günümüz televizyonculuğunda hemen her programın içerisinde kullanılmaktadır.

Kullanıldığı program türlerine göre bazı farklılıklar göstermekle birlikte, temel düşünce olarak yapılan tüm röportajlar bilgi almaya yöneliktir.

Haber bültenleri ya da haber programları içerisinde kullanılan röportajların amacı, izleyicilere haberin konusunu oluşturan olay ile ilgili bilgi vermektir.

Röportajlar bilgi vermenin yanı sıra izleyicileri ilgisini habere yönlendirmek için bir araç olarak da kullanılır. Haber bültenlerine ya da özel konulu haber programlarına konuk olan kişiler, genellikle alanlarında uzman kişiler olacakları için dinleyici veya izleyicilerin dikkatini çekecek ve programın izleyici (ya da dinleyici) sayısını artırıcı rol oynayacaktır.

Röportaj ve Röportajcılarda Aranılan Nitelikler Röportajda Dikkat Edilecek Noktalar

- Yapılan röportajda ele alınan konunun, fikir ve haber yönü ortaya çıkartılmalıdır
- Röportaj, hitap ettiği kitlenin, merak ettiklerini açıklayıcı olmalıdır.
- Sorular birbirini tamamlamalı; 5N+1K kuralını açıklar şeklinde olmalıdır.
- Röportajda, yöneltilen sorular bilinenler bilinmeyene ya da basitten karmaşığa doğru, içeriği zenginleştirilerek hazırlanmalıdır.
- Röportajda kullanılan dil sade ve anlaşılır olmalıdır.
- Röportajda yönetilecek sorularla devrik cümleler kullanılmamalıdır.
- Cevabı evet, hayır olabilecek sorularla kaçınılmalı, uzun cevaplı kısa sorular sorulmalıdır.
- Birden fazla anlamı bulunan kelimeler kullanılmamalı, zorunlu olarak kullanılacaksa, konuğun doğru anlaması için açıklama yapılmalıdır.

Röportaj Yapan Kişinin Özellikleri

- Röportaj yapan kişi, habercilik kurallarını iyi bilmelidir.
- Röportaj yapacak kişi, röportaj konusunu önceden araştırmalı, konuğunu tanımalıdır.
- Röportaj yapan kişi iyi bir dinleyici olmalıdır.
- Röportaj yapan kişi, pratik düşünebilmeli, görüşme sırasında ortaya çıkacak konularda yeni sorular hazırlamalıdır.
- Röportaj yapan kişi, tarafsız olmalıdır.
- Röportaj yapan kişi, yazılı ve sözlü basını iyi takip etmeli, dinleyicilerin ya da izleyicilerin beklentilerini ve röportaj yaptığı konu ile ilgili gelişmeleri bilmelidir.
- Röportaj yapan kişi, dış görünümüne dikkat etmelidir.
- Röportaj yapan kişi, röportaj sırasında konukla “göz iletişimini” sağlamalı, konuğun ilgisini dağıtacak davranışlardan (örneğin, notlarına bakmak, dokümanları karıştırmak vb.) kaçınmalıdır.

Yapıldıkları Yerlere Göre Röportajlar Basın Toplantıları Sonunda Yapılan Röportajlar

Herhangi bir olay ile ilgili bilgi ya da düşüncelerin, konu ile ilgili kişiler tarafından halka duyurulmak üzere gazetecilere, TV muhabirlerine açıklanmasına basın toplantısı adı verilir. Basın toplantılarına genellikle çok sayıda gazeteci ve TV muhabiri katılır.

Basın toplantısının sonunda, açıklamayı yapan kişilere konu ile ilgili daha fazla bilgi almak için gazeteci ve TV muhabirleri tarafından soru yöneltilip cevap istenir. Sorular toplantıya katılan konuşmacılar tarafından yanıtlanır. Gazeteci ve muhabirler, konuşmacılara yöneltecekleri soruları iyi belirlemelidirler. Sorular halkın merak ettiklerine cevap verecek ve konunun ayrıntılarını ortaya çıkartacak şekilde olmalıdır. Basın toplantısı sonunda yapılan soru yöneltilip cevap alma işlemi bir tür röportajdır. Bu röportajlara basın toplantısı sonunda yapılan röportajlar adı verilmektedir.

Olay Yerinde Röportaj

Herhangi bir olaya katılan veya tanık olan kişilere konuyu izleyicilere daha iyi açıklayabilmek amacıyla yapılan röportajlardır. Bu tür röportajlar televizyonda yayımlandığında izleyicilerin kendilerini olay yerinde hissetmelerini sağlar ve haberin etkisini artırıcı rol oynar. Olay yerinde röportaj yapan, muhabir ya da gazeteciler görüşme yapacakları kişinin ruhsal durumunu dikkate almalı ve yöneltilecek soruları özenle seçmelidir. Olayın etkisi altında bulunan kişiler için, olayla ilgili soruları yanıtlamanın zor olabileceği unutulmamalıdır.

Olay yerinde röportaj yapacak gazeteci ya da muhabirlerin, olayla ilgili bilgiye sahip kişilerden seçilmesi, konuyu daha kolay anlamalarını sağlar. Konu hakkında bilgi sahibi olan kişi, olaydaki gelişmeleri hemen kavrayacak ve görüşme yapacağı kişilere soru sormakta zorlanmayacaktır. Ayrıntılara dikkat eden ve konuyu açıklayan soruları hızlı bir şekilde hazırlayan muhabirin ya da gazetecinin olay yerinde yapacağı röportajın etkisi daha fazla olacaktır.

Telefonla Röportaj

Programın yayını sırasında, konu ile ilgili kişilerle telefon bağlantısı kurularak yapılan röportajlardır. Olayla ilgili kişilerden bilgi almak için yapılırlar. Özellikle yüz yüze görüşme yapmak için yeterli zamanın bulunmadığı durumlarda, konu ile ilgili bilgi sahibi olan kişilerin görüşleri telefon aracılığı ile alınır. Telefonla röportaj, televizyon haberciliğinde görüntüsü bulunmayan haberleri renklendirmek amacıyla sık sık kullanılır.

Sokaktaki İnsanlarla Yapılan Röportaj

Toplumun gündemini oluşturan konularla ilgili, çok sayıda kişinin görüşlerini almak için yapılan röportajlardır. Genellikle toplumu ilgilendiren önemli olaylarla ilgili olarak yapılır.

Öncelikle röportajın konusu belirlenir. Sonra röportaj yapılacak konuyu açıklayan sorular hazırlanır. Bu sorular bir anket şeklinde düzenlenebileceği gibi, kısa cevap alınacak şekilde de hazırlanabilir. Sorular genellikle önem sırasına göre dizilebilir. Yapılan hazırlıkların ardından çok sayıda kişinin bulunduğu ortamlarda (genellikle şehrin kalabalık caddelerinde) seçilen kişilere yöneltilir ve alınan cevaplar kaydedilir.

Sokak röportajı televizyonda görüntülü olarak ve kişilerin kendi seslerinden verilecekse yayından önce yapılan görüşmeler arasından seçim yapılmalıdır.

Doğal seslerin röportajı yayını sırasında fonda kullanılması düşünülüyorsa ortamdaki sesler de kayıt edilir. Ancak, programın yayını sırasında bu sesleri konuşmacının sesini örtmemesine özen gösterilmelidir.

Stüdyo Röportajları

Haber stüdyolarına veya stüdyo olarak düzenlenmiş ortamlara, davet edilen kişilerle yapılan röportajlardır. Bu röportajların amacı, konu ile ilgili kişilerin yapacağı açıklamaları yayınlamak, izleyicilerin ayrıntılı bilgi almasını sağlamaktır. Stüdyo röportajlarına davet edilen kişiler, haber konuları ile ilgili bilgi sahibi olan kişilerdir. Örneğin, ilköğretimin on iki yıla çıkarılması ile ilgili röportaj yapılacak ise konuk olarak Milli Eğitim Bakanı davet edilir.

Stüdyo röportajlarında, röportajların konularının ilgi çekici olması da röportajın izleyici üzerindeki etkisini artırıcı rol oynar. Stüdyo röportajlarının konusu iyi seçildiğinde ve davet edilecek konuklar iyi belirlendiğinde, izlenme oranı çok daha fazla olacaktır.

2.5. Haberin Sunuluşu

2.5.1. Spikerin Sunuşu

Uzun çalışmalar sonucunda hazırlanan haber bültenlerinin sunuluşu en az haber bülteninin hazırlanması kadar önemlidir. İzleyicileri haberleri sunan kişileri haberleri hazırlayandan daha çok tanımaları da bunun bir göstergesidir. Haberin iyi ya da kötü olması, sunucunun sunuş biçimiyle yakından ilgilidir. Haberin izleyiciyle buluşmasında önemli bir işlev gören sunucunun, haberlerin sunumunda göstereceği başarı bütün haber programı ekibinin başarısını belirlemektedir. Bu nedenle ulusal televizyon kanallarında ana haberleri sunan sunucular alanlarında ismini duyurmuş , izleyicinin güvenini ve beğenisini kazanmış yıldız sunucular arasından seçilmektedir.

Haber sunan kişinin izleyici ile kuracağı kişisel-olumlu iletişim haber programının izlenme oranını yükselten nedenlerin başında gelmektedir. Haber programının vitrini olan sunucular, haberleri sunarken bazı kurallara uymalıdır.

- Haber metinlerindeki kelimeler yazıldıkları gibi değil söylenildiği gibi okunmalıdır. Yabancı dildeki kelimelerin okunuşları yanlarına yazılmalıdır.
- Sunucu haberi okurken sık sık kameraya bakmaya özen göstermelidir. Sunucunun başını ve mimiklerini çok kullanmamalıdır.

Fotoğraf 1.5. Spiker Buket Aydın

- Sunucu yayın sırasında stüdyo şefinin talimatlarına uygun hareket etmelidir. Sunucu yayın sırasında meydana gelen aksaklıkları izleyiciye fazla aksettirmeden yayın akışına devam etmelidir.
- Sunucu stüdyo konukları ve telefon bağlantısı kurulan kişilerle görüşürken nazik, objektif ve mesafeli olmalıdır.

2.5.2. VTR

Haber bültenleri spikerin sunuşunun yanı sıra önceden kurgulanmış bir haber bandından oluşur. Bültekte yer alan haberlerin birbiri ardına montajlanmış ve seslendirilmiş biçimde bültenin yayını sırasında VTR(Video Tape Recorder) den verilir.

Son dakika haberleri dışında hemen her haberin önceden hazırlanmış bir bandı vardır. VTR olarak hazırlanmış haber bandı önceden kurgulanmış, haberle ilgili bilgiler perfore olarak görüntünün üzerine okunmuş, doğal sesler ve haberle ilgili kişilerin konuşmaları belli bir mantık içinde master kasete aktarılmıştır. Spiker özet bir sunuş yaptıktan sonra VTR'den girecek olan bant ayrıntıları, habere verilen zaman içerisinde aktarır.

2.5.3. Canlı Bağlantı

Haber bültenlerinde olay yeri ile ya da stüdyo dışındaki konukların bulunduğu mekâna bağlanıldığını ve bizlere buradan görüntü aktarıldığına sık sık şahit olmuşuzdur. Canlı bağlantı haberleri hem daha ilginç hem de daha inandırıcı kılmaktadır. Canlı bağlantı üç biçimde gerçekleşmektedir. Bunlar canlı yayın, naklen yayın ve uydu aracılığıyla yayın olarak sayılabilir. Şimdi bu üç bağlantı türüne kısaca göz atalım.

Canlı Yayın

Stüdyodan ya da stüdyo haline dönüştürülmüş ortamlardan, konunun gerçekleştiği anda hiçbir kurgu işlemine uğramadan, görüntü ve sesin izleyiciye ulaştırıldığı yayın biçimidir. Haberler genellikle İstanbul'daki haber merkezlerinden sunulmaktadır. Ancak siyasetçiler ve parlâmenterler Ankara'da yaşamaktadırlar. Milli Eğitim Bakanı bir haber bültenine katılacağı zaman televizyon kanalının Ankara'daki stüdyolarından haber spikerinin sorularına yanıt verebilir. Bu yayına canlı bağlantı ya da canlı yayın adı verilmektedir.

Naklen Yayın

Yayıncı veya yayıncı dışında gerçek ya da tüzel kişilerce düzenlenmiş bir faaliyetin veya bir olayın anında izleyiciye aktarıldığı yayın türüne naklen yayın denir. Naklen yayınlarda görüntü ve ses, bu iş için özel olarak hazırlanmış naklen yayın aracı adı verilen araçlar yardımıyla yayın kuruluşlarına iletilir. Yayın kuruluşları kendilerine iletilen görüntü ve sesi vericiler aracılığı ile televizyon izleyicisine ulaştırır. Örneğin TBMM'de görüşülen önemli bir yasa tasarısı, Dünya Futbol şampiyonasında final maçı öncesi atmosferin aktarılması gibi konularda yapılan canlı bağlantı naklen yayın şeklinde olmaktadır.

Uydu Aracılığıyla Yayın

Yurt içinde veya yurt dışında gerçekleşen bir olayın naklen yayın araçları ile kaydedilmesi ve aynı anda uydu aracılığıyla izleyicilere ulaştırılmasına uydu aracılığı ile yayın denir.

Uydu aracılığı ile uluslararası alanda bilgi ve haber iletimi çok hızlı olarak yapılmaktadır. Savaşların, doğal afetlerin ve benzer gelişmelerin görüntüleri uydu aracılığı ile anında dünyanın birçok yerine ulaştırılmaktadır. Buna örnek olarak 17 Ağustos depremini, Lübnan, Irak, İsrail ve Filistin'deki savaşları sayabiliriz. Uydu aracılığıyla yapılan yayınlar sayesinde ana haber bültenlerinde dünyanın her tarafındaki olaylar takip edilebilmektedir.

2.6. KJ Metni

Televizyon haberciliğinde spikerin okuyacağı metine KAM/SPIKER denir. Şimdi aşağıdaki haberleri okuyarak KJ metinlerinin olduğu bölümleri tespit edelim.

Örnek 1:

İstanbul Atatürk Havalimanı'nda, Ankara'dan İstanbul'a gelen bir yolcu uçağındaki yolcuların bir bölümü, kimliği henüz belirlenemeyen bir kişi tarafından rehin alındı.

STILLSTORE

Malatya –Ankara-İstanbul bağlantılı yolcu uçağı İstanbul Atatürk Havalimanı'na indikten sonra üzerinde patlayıcı olduğu sanılan bir kişi yolcuların bir kısmını silah tehdidi ile rehin aldı.

Kimliği henüz belirlenemeyen kişinin olayı hangi amaçla gerçekleştirdiği henüz anlaşılmadı.

Ancak, ilk edinilen bilgilere göre, bu kişinin Moskova'ya gitmek istediği bildiriliyor.

(7 Şubat 2003 TRT 2 saat:21 36)

Örnek 2:

'Malatya-İstanbul seferi yapan Türk Hava Yolları'na ait Aksu adlı yolcu uçağının 2 mürettebatı, üzerinde bomba olduğunu iddia eden bir kişi tarafından rehin alındı rehin alma olayı güvenlik güçlerinin müdahalesi ile sona erdirildi.

BETA

Türk Hava Yolları'nın Ankara bağlantılı Malatya-İstanbul seferini yapan Aksu adlı AIRBUS 310 tipi, TK 143 sefer sayılı yolcu uçağı, Ankara'dan hareket ettikten sonra, saat 20.05'te İstanbul Atatürk Havalimanı'na indi.

Uçakta bulunan yolcuların inmesi ardından, elinde, bomba süsü verilmiş paket bulunan bir kişi, iki kabin görevlisi ile bir yabancı uyruklu yolcuyu rehin aldı.

Eylemci daha sonra yabancı uyruklu yolcuyu serbest bıraktı. Eylemi gerçekleştiren bu kişi uçağı Rusya'nın başkenti Moskova'ya götürmek istediğini belirtti. Bunun üzerine özel timler ve güvenlik güçleri uçağın çevresinde yoğun güvenlik önlemi aldı.

Bu arada uçağı müdahale etmek üzere hazırlık yapıldı. Daha sonra güvenlik güçlerinin yaklaşık 15 sn süren müdahalesi ile eylem sona erdirdi. Müdahale sonunda eylemcinin üzerinde bomba bulunmadığı, bomba süsü verilmiş bir paketle eylemi gerçekleştirdiği belirlendi.

Eylemi gerçekleştiren kişinin adının Ali İlker DURBAK olduğu belirlendi. Eylemci Ali İlker DURBAK daha sonra sorgulanmak üzere İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü.' (7 Şubat 2003 TRT 2 saat:22 35)

Örnek3:

'İstanbul, Üsküdar'da gece çıkan bir yangında, tarihi ahşap binalarından birini daha kaybetti.

BETA

DSF

KUŞAK: İSTANBUL'DA YANGIN

TARİHİ AHŞAP BİNALARDAN BİRİ DAHA YOKOLDU.

Eşref Sağ Sokak numara 125 'te bulunan 3 katlı tarihi ahşap binada saat 04.00 sıralarında yangın çıktı.

İlk olarak yandaki diğer ahşap binalara sıçraması önlenen yangın, Üsküdar, Kadıköy ve Ümraniye itfaiyelerinin 1 saati aşan çalışması ile söndürüldü.

Yangın sonucu, tarihi bina, büyük oranda hasar gördü.
(10 Mart 2003 TRT 2)

2.7. Haber Sunucu Metni ve Haber Sunucusunun Özellikleri

2.7.1. Haber Sunucu Metni

Haber sunucusu haberleri, hem prompter adı verilen araçtan hem de elinde bulunan yazılı metinden okumaktadır. Bu yazılı metinlerde haber sunucusunun haberle ilgili sunumları yazılıdır. Sunucular genellikle bu yazılı metinleri ekranı kapatmayacak biçimde ellerinde tutarak metinleri okumaktadırlar. Bu prompterin devre dışı kalmasına karşı bulunmuş bir çözümdür. Aynı zamanda haber spikerinin ellerinin duruşunu ayarlaması ile ilgili bir kolaylık sağlamaktadır. Günümüzde bazı programlarda haber metni, yazılı belgelerden değil haber sunucu masasının kenarında yer alan bir dizüstü bilgisayar ekranından takip edilmektedir.

2.7.2. Haber Sunucusunun (Spikerinin) Nitelikleri

Haber spikeri, radyo ve televizyonların haber merkezlerince hazırlanan haber bültenlerini mikrofon ya da kamera karşısında sunan kişidir. Spiker ya da sunucu haber yazmaz, habere gitmez, ancak stüdyoya, bir haberle ilişkili olarak konuk gelmişse ona, kendisi ya da editörün ilettiği soruları sorar. Spiker, genelde, haberlere sesinden başka bir şey katmaz.

Spiker, haber merkezi tarafından hazırlanan haber bültenini kamera karşısında canlı olarak izleyiciye sunar. Canlı yayın masasıyla bağlantılı olarak, kameranın hemen altında ya da önünde “prompter” denilen bir ekrandan akan haber metinlerini okur. Spiker taktığı kulaklık sayesinde de canlı yayın masasıyla sürekli bağlantı hâlinindedir. Çünkü her an bir son dakika gelişmesi veya canlı yayın sırasında bir aksilik meydana gelebilir. Bu durumun spikere haber verilmesi gereklidir.

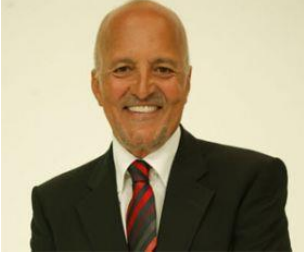
Spiker, gündemi sürekli takip etmeli, gelişmeleri kaçırmamalıdır. Sunduğu habere hâkim olmayan spiker, stüdyoda ya da canlı yayın bağlantısı sırasında yapılan röportajlarda kendini ele verir.

Haber sunucusu Türkçeyi doğru ve anlaşılır biçimde konuşmalıdır. Haber yayına girmeden önce haber metnini dikkatlice okumalı, gerekli bölümleri ezberleyerek, vurgu yapılacak bölümleri tespit etmelidir.

2.7.3. Anchorman / Yorumlayıcı Haber Sunucusu Kimdir?

Televizyon haber programlarının yapımcı ve sunucusuna **anchorman** denmektedir. Haberleri kişisel yorumları ve katkıları ile sunan kimsedir.

Haber merkezini yöneten ya da haber merkezinden fiilen çalışan, haber bültenlerine girecek haberlere ve sıralamasına karar veren, haber bültenlerine konuk çağırarak onlara habere ilişkin detaylı sorular soran sunucu ya da spikerler yorumlayıcı haber sunucusu olarak anılırlar. Bu kişilerin birçoğu gazetecilikten gelirken bazıları da başka alanlarından televizyona geçmişlerdir.

Fotoğraf 1.6. Anchormen Mehmet Ali Birand

Yayın Kurulu Toplantısı

Medya kuruluşlarında haber akışını organize etmek ve hedef kitleye sunulacak haberleri belirleyerek bu haberlerin nasıl sunulacağına karar verilen en önemli toplantıdır. Bu toplantılar genellikle günde 2 defa olmak üzere sabah saatlerinde (saat 10.00 gibi) ve öğleden sonra (17.00 gibi) yapılabilir. Yapılan ilk toplantıda gün içerisinde takip edilecek olaylar belirlenmektedir. Belirlenen gündeme göre muhabirlere görev dağılımı yapılarak haberlerin yayına hazırlanması aşaması başlar. Saat 17.00 gibi yapılan ikinci toplantı ise ana haber bülteninde yer alacak haberlerin belirlendiği toplantıdır.

2.8. Haberin Yazımı

Televizyon haberlerinin yazımında da habercilik kuralları geçerlidir. Ancak televizyon haber metni oluşturulurken görüntü ile uyumlu bir şekilde hazırlanması gerektiğinden bir takım hususlara özellikle dikkat edilmesi gerekir.

Televizyon haberinin yazımı ile ilgili olarak TV Haberi Yazımı modülünün ilgili bölümünü inceleyiniz.

Televizyon Haberinin Yayına Verilmesi

Haberin kurgusunu yaparak görüntü ve sesi eşleyen televizyon muhabiri elindeki haberin kasetini -yayına vermesi için- televizyon haberlerinin yayınından sorumlu birim ve kişilere teslim eder.

UYGULAMA FAALİYETİ

Uygulama faaliyeti için arkadaşlarınızla görev paylaşımı yaparak televizyon kuruluşlarının haber bültenlerinde yer alan haberlere ulaşınız. Haberleri uygun ortamlara kaydedebilir veya ilinizde faaliyet gösteren televizyon kuruluşlarından temin edebilirsiniz. Kayıt için video kayıt cihazı kullanabileceğiniz gibi televizyon kuruluşlarının internet sitelerinde yer alan videolardan da yararlanabilirsiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Televizyon ve gazete haberlerini karşılaştırınız.	➤ Yazılı ve sözlü medya da haberleri takip ediniz ➤ Olabildiğince çok televizyon haberi izleyiniz. İnternette yayınlana televizyon haber metinlerini inceleyiniz. ➤ Okulda arkadaşlarınızla grup çalışması yapınız.
➤ Televizyon haber dilinin yapısal özelliklerini sıralayınız.	
➤ İncelediğiniz haberlerde yer alan DSF haberleri belirleyiniz.	
➤ İncelediğiniz haberlerde yer alan anonslu haberleri belirleyiniz.	
➤ İncelediğiniz haberlerde yer alan anonslu röportajlı haberleri belirleyiniz.	
➤ İncelediğiniz haberlerde yer alan röportajlı haberleri belirleyiniz.	
➤ Haberin sunucu metnini inceleyiniz.	

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Televizyon ve gazete haberlerini karşılaştırdınız mı?		
2. Televizyon haber dilinin yapısal özelliklerini sıraladınız mı?		
3. İncelediğiniz haberlerde yer alan DSF haberleri belirlediniz mi?		
4. İncelediğiniz haberlerde yer alan anonslu haberleri belirlediniz mi?		
5. İncelediğiniz haberlerde yer alan anonslu röportajlı haberleri belirlediniz mi?		
6. İncelediğiniz haberlerde yer alan röportajlı haberleri belirlediniz mi?		
7. Haberlerde sunucu metinlerini incelediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında “Hayır” yoksa bir sonraki öğrenme faaliyetine geçebilirsiniz. Eğer “Hayır” cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksikliğinizi gideriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyunuz ve doğru olanları (D) , yanlış olanları (Y) şeklinde işaretleyiniz.

1. ()Haber yazarken haber görüntülerinin anlatımında kullanılması gereken teknik terimler, sadeleştirilerek yazılmalıdır.
2. ()Televizyon haberciliğinde muhabir, olayla ilgili kişiyle sadece olay hakkında röportaj yapar. Muhabir, haberi tanıtıcı herhangi bir anons yapmaz. Haberin bu biçimde sunumuna anonslu röportajlı haber denir.
3. () DSF “ Doğru Ses Fonda” tanımının kısaltmasıdır.
4. () VTR'nin açılımı Video Techno Recorder'dır.
5. ()Televizyon haberciliğinde spikerin okuyacağı metine KAM/SPIKER denir.

DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki soruları cevapladıktan sonra, modülün sonunda verilen cevap anahtarından değerlendirmenizi yapınız. Doğru cevaplayamadığınız sorular için, ilgili konuya geri dönerek tekrar okuyunuz, bu şekilde konunun pekişmesini sağlayacaksınız.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyunuz ve doğru olanları (D) , yanlış olanları(Y) şeklinde işaretleyiniz.

1. () Yazılı basın haberleri özetleyerek, radyo ve televizyonlar ise ayrıntılı biçimde vermektedirler.
2. () Televizyon haberciliğinde muhabir, olayla ilgili kişiyle sadece olay hakkında röportaj yapar. Muhabir haberi tanıtıcı herhangi bir anons yapmaz. Haberin bu biçimde sunumuna röportajlı haber denir.
3. () Gazete haberleri tekrar tekrar okunabilir.
4. () Yayıncı veya yayıncı dışında gerçek ya da tüzel kişilerce düzenlenmiş bir faaliyetin veya bir olayın anında izleyiciye aktarıldığı yayın türüne uydu aracılığıyla yayın denir.
5. () Muhabir televizyon haberciliğinin görüntüye dayalı olduğunu unutmamalı, haberle ilgili bilgi ve belgelerin yanı sıra haberle ilgili ayrıntılı görüntü elde etmelidir.
6. () Muhabirin en önemli sorumluluklarından biri de yayın kurulu toplantısına katılmaktır.
7. () Yayın Kurulu toplantılarına, genel yayın müdürü, yazı işleri müdürü / müdürleri, editörler, haber müdürleri, bölüm şefleri, görsel yönetmen katılmaktadır.

Aşağıdaki çoktan seçmeli testte, doğru seçeneği işaretleyiniz.

8. Hangisi haber çeşidi değildir?
A) Anonslu haber
B) Sorulu haber
C) DSF haber
D) Röportajlı haber
9. Televizyon haber programlarının yapımcı ve sunucusuna ne denmektedir ?
A) Kam/Spiker
B) sunucu
C) Anchorman
D) Prodüktör
10. Yayıncı veya yayıncı dışında gerçek ya da tüzel kişilerce düzenlenmiş bir faaliyetin veya bir olayın anında izleyiciye aktarıldığı yayın türüne ne denir?
A) Canlı yayın
B) Naklen yayın
C) Kablolu yayın
D)Uydu yayını
11. Aşağıdaki yöntemlerden hangisi görüntü izlemek için kullanılmaz
A) Kameradan izlemek
B) VTR'den izlemek
C)Bilgisayardan izleme
D)Prompterden izlemek

12. Haber bülteninin sunumunda spikerin haber metnini okumasını sağlayan aracın adı nedir?
A) VTR
B) Prompter
C) DSF
D) Time Code
13. Ekonomi ile ilgili grafikler hangi görüntü türüne girer?
A- Sabit Görüntü
B- Hareketli görüntü
C- Stüdyo Görüntüsü
D- Özel Görüntü
14. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Televizyon haberleri yazılırken, yabancı kelimeler çok mecbur olmadıkça kullanılmalıdır.
B) Haber metinleri yazılırken sıfatlar kullanılmalıdır.
C) Haber metni yazılırken madde ve parantez kullanılmamalıdır.
D) Haber metni yazılırken bilgiler sadeleştirilerek kullanılmalıdır.
15. Televizyon izleyicisinin en fazla ekran başında bulunduğu, yoğunlukla 20.00 ile 23.00 saatleri arasında karşılık gelen zaman dilimine ne ad verilir?
A) Ratings B) Time-code C) Soap-opera D) Prime-Time

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	
YANLIŞ	DOĞRU	DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU	

8	9	10	11	12	13	14	15
B	C	B	D	B	A	B	D

KAYNAKÇA

- AKSAN Dođan, **Türkçe'nin Gücü**, Ankara, 1993.
- AKSOY Ömer Asım, **Ana Yazım Kılavuzu**, İstanbul,1994.
- ASLAN Kemal, **Haberim Var**, İstanbul, 2003.
- ASLAN Kemal, **Haberin Yol Haritası**, İstanbul, 2002.
- AZİZ, Aysel, **Elektronik Yayıncılıkta Temel Bilgiler**, Ankara, 1996.
- BASIN SÖZLÜĞÜ, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, 1988.
- BÜLBÜL Rıdvan, **Genel Gazetecilik Bilgileri**, Ankara,2000.
- BÜLBÜL Rıdvan, **Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar**, Ankara,2001.
- CANKURTARAN Dilek, **Radyo Televizyon Haberciliği**, Ankara,2001.
- DAĞLI Nevzat, **Gazete Yayımlama Teknikleri**, Ankara,1995.
- DİLEKLEN, Taner, **Televizyon Haberciliği**, İstanbul,2005.
- MUTLU Erol, **İletişim Sözlüğü**, Ankara, 1993.
- GİRGİN Atilla, **Haber Yazma Teknikleri**, İstanbul,1998.
- GİRGİN Atilla, **Haber Yazmak**, İstanbul,2002.
- GÖKÇE Orhan, **İletişim Bilimine Giriş**, Ankara,1993.
- İMLA KILAVUZU, **Sabah Yayınları**, İstanbul,1998.
- İNAL Ayşe, **Haberi Okumak**, Ankara, 1996.
- OSKAY, Ünsal, **İletişimin ABC'si**, İstanbul, 1994.
- ÖZKIRIMLI Atilla, **Dil ve Anlatım**, Ankara,1994.
- TOKGÖZ Oya, **Temel Gazetecilik**, Ankara, 2003.
- TULGAR Ayçetin, **Haber Tekniđi**, Ankara,1970.
- UYGUÇ, Ünal. Ali GENÇ, **Radyo Televizyon Haberciliği**, İstanbul, 1998.
- YALÇIN Şiar, **Doğru Türkçe**, İstanbul,1998.
- YENGİN, Hülya, **Ekranın Büyüsü**, İstanbul, 1994.